בס"ד

"הדף היומי לתולדותנו"

יום ג', ראש חודש תמוז תשס"ג (1 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום הוא בְּ דְראשׁ זוודשׁ תמוז:=**זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו!**= [תהלים קי"ח 24]

"דע מאין באת...": היום, על המתרחש בעולם היהדי במאה ה**שמינית** לסה"נ...

למרות חידוש היישוב בירושלים וצמיחתה המהירה של קהילת רמלה, המשיכה העיר **טבריה** לשמש מרכזו של היישוב היהודי במאות הראשונות של שלטון הערבים בארץ-ישראל. בעיר היו עשרות בתי כנסיות, ורובם נהרסו ברעידת האדמה העזה בשנת 748. בתחילת התקופה הערבית שכנה בעיר **הישיבה הארץ-ישראלית**, שהיתה הרשות ההלכתית העליונה של יהודי ארץ-ישראל, יורשתה וממשיכתה של **הסנהדרין**. ראש הישיבה אימץ את התואר "**גאון**", בדומה לראשי הישיבה ב**בבל**. **הוא החזיק בזכות הבלעדית** לקבוע את עיבור השנים, את ראשי החודשים ואת מועדי החגים **לכל קהילות ישראל בארץ ובגולה**. המונופולין לקבוע את לוח השנה היהודי נותר בידי גאוני ארץ-ישראל עד אמצע המאה ה- 9.

יהודי טבריה והסביבה שמרו במשך תקופה ממושכת על **ייחוד לשוני של שפתם העברית**, והקפידו על הגייה בהירה ומדוייקת. מהם יצאו **בעלי המסורה**, בעלי הטעמים והנקדנים בעלי הניקוד הטַבֶרני. חיבורים ידועים שנכתבו בטבריה הגיעו ליהודי התפוצות והשפיעו בעיקר על יהדות אשכנז. ביניהם היה "ספר המעשים לבני ישראל" – אסופה של פסקי הלכות, ו"ספר הוריית הקורא" – חיבור העוסק בניקוד. במאה ה- 8 או ה- 9 הגיע חיבור זה לעיר בַּארי שבאיטליה, ומשם התגלגל צפונה לעיר מגנצה שעל נהר הריינוס. בטבריה ובסביבתה חיו גם ה**פייטנים** החשובים ביותר של התקופה.

***

בשנת 716 ייסד החליף סוילמאן אבן עבד אל-מאלך **עיר חדשה, רמלה** (רַמְל – חול בערבית), בשפלת החוף הפנימית, על הדרך הראשית בין יפו לבין ירושלים. **רמלה היתה העיר היחידה שייסדו הערבים בארץ-ישראל**, והיא תפסה את מקום העיר הרומית-ביזאנטית **קיסריה** כבירתו של מחוז "פלסטין", שהקיף את השפלה, את השרון, את כל ארץ יהודה ואת דרום השומרון.

***

מאמצע המאה ה- 8 מסתמן מעמדם של **היהודים כמובילים את המסחר הבין-לאומי** המתפתח בין המזרח לבין המערב. תרמו לכך בעיקר השיפור במעמדם באימפריה המוסלמית ומַעברם מהכפרים ומהעיסוק בחקלאות אל הערים ואל המסחר. היהודים, שנהנו ממעמד איתן בחצרות המלכים העבאסים בבגדאד, השתתפו כמעט בכל שיירת מסחר שיצאה מהח'ליפות העבאסית. שיירות סוחרים ארוכות התנהלו **מערבה**, חצו את צפון אפריקה והגיעו עד ל**אגאדיר** שבחוף האוקיינוס האטלנטי, או נעו **מזרחה** וחצו את פרס בדרכן ל**הודו** ול**סין**. ספינות הפליגו להודו דרך הים התיכון וים סוף, ומסעות ארוכים נערכו לארץ הסלאווים, לארץ הכוזרים ומשם, דרך הים הכספי, להודו ולסין. נתיבי המסחר עברו דרך קהילות יהודיות, דרך שסייע לסוחרים היהודים לקשור קשרי

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו" [מתוך תפילת מוסף לראש חודש]

יום נעים ושמח וחודש טוב, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותנו"

יום ג', ראש חודש תמוז תשס"ג (1 ביולי)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מסחר מהירים והדוקים. השתתפותם בשיירות המסחר תרמה לא אחת להפצת פסיקותיהם של גאוני בבל בקהילות ישראל במזרח ובמערב. [ואלה תולדות ... 2000]

"ויהי החודש הזה ... תחילה וראש לפדיון נפשנו" [מתוך תפילת מוסף לראש חודש]

יום נעים ושמח וחודש טוב, בציפיה לישועה!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל